

Protocol

*(HS HVH)
Hygiëne & Schoonmaak
Bij
Kinderopvang
Het Vlinderhofje*

Inhoudsopgave

1	Doel van het Protocol.....	3
2	INLEIDING	4
3	HYGIËNE	5
3.1	Handhygiëne.....	5
3.1.1	Wanneer handen wassen?	5
3.1.2	Handen wassen gaat als volgt	5
3.2	Persoonlijke verzorging pedagogisch medewerkers	7
3.2.1	Lotions en crèmes	7
3.2.2	Wondjes.....	7
3.2.3	Roken	7
3.3	Ziekte pedagogisch medewerker.....	7
3.4	Hoest- en niesdiscipline voor kinderen en Pedagogisch medewerker	8
3.4.1	Zakdoeken.....	8
3.5	Toilethygiëne	8
3.5.1	Kinderen en toiletbezoek	9
3.6	Flessen en Fopspenen	9
3.6.1	Flessen.....	9
3.6.2	Fopspenen.....	9
3.7	Knuffels, slaapzakken en beddengoed	10
3.8	Tanden poetsen.....	10
3.9	Hygiëne tijdens verschonen	10
3.9.1	Waar moet op gelet worden tijdens het verschonen?.....	10
3.9.2	Reiniging en vervanging verschoonkussen.....	11
3.9.3	Wanneer en hoe moet er gedesinfecteerd worden?	11
3.9.4	Hygiëne maatregelen bij toedienen medicijnen.....	11
4	BINNENMILIEU.....	12
4.1	Ventilatie.....	12
4.1.1	Temperatuur- en vochtbeheersing	12
4.1.2	Afspraken met betrekking tot ventileren en luchten.....	13
4.1.3	Allergenen en stoffigheid	14
4.1.4	Geluids- of insectenoverlast.....	15
4.1.5	Binnen zand- en water tafel	15
5	SCHOONMAKEN	17
5.1	Schoonmaakmethoden	17
5.1.1	Droog schoonmaken	17
5.1.2	Nat schoonmaken.....	17
5.1.3	Aandachtspunten reinigen	18
5.1.4	Desinfecteren van materialen.....	19
Bijlage 1	.....	20
	Schoonmaakschema	20

1 Doel van het Protocol

Doel van het protocol Hygiëne en Schoonmaak bij Kinderopvang Het Vlinderhofje is het doeltreffend handelen in geval van de hygiëne en bij schoonmaak door de Pedagogisch medewerkers van Het Vlinderhofje.

De wet schrijft voor dat er jaarlijks een Risico-inventarisatie wordt uitgevoerd. Een Pedagogisch medewerker inventariseert, aan de hand van een checklist, de kans op risico's m.b.t. de Veiligheid en Gezondheid op Het Vlinderhofje en hoe zij met de risico's omgaan. De risico inventarisatie wordt, indien nodig, omgezet in een actieplan, waaruit blijkt wie wat en wanneer moet doen om de risico's zo klein mogelijk te maken. Ieder protocol van Kinderopvang Het Vlinderhofje wordt jaarlijks geëvalueerd of deze nog up to date is en wordt indien nodig aangepast.

De Risico-inventarisatie staat ook als vast agenda punt op de vergadering. Er kan dan op bepaalde zaken dieper ingegaan worden en/of nog eens extra onder de aandacht gebracht worden.

Door deze afspraken blijven de Pedagogisch medewerkers van Het Vlinderhofje up to date met het inschatte van mogelijke gevaren en kunnen wij bijsturen waar nodig.

Wij vragen iedereen die "Het Vlinderhofje" bezoekt hun medewerking aan deze en andere protocollen te verlenen, deze zo optimaal mogelijk na te leven en elkaar te ondersteunen hierin.

2 INLEIDING

Jonge kinderen zijn kwetsbaarder. Er zijn tal van factoren die de gezondheid beïnvloeden. Om te voorkomen dat kinderen ziek worden is een gezonde leefomgeving, binnen- en buitenmilieu, van belang. Door hygiëne en gedegen schoonmaak wordt besmetting met ziekteverwekkers en daarmee de kans op infecties beperkt. Hiermee willen we bacteriën en virussen zo min mogelijk levensruimte geven. Natuurlijk kunnen we niet uitsluiten dat een kind geen enkele bacterie of virus via het kinderdagverblijf oploopt, maar onnodige overdrachten willen wij natuurlijk wel voorkomen.

Binnen Kinderopvang Het Vlinderhofje besteden we dan ook aandacht aan de hygiëne d.m.v. het Hygiëne & Schoonmaak protocol. Het gaat daarbij niet alleen om een goede persoonlijke hygiëne en schone leefomgeving, maar tevens om het voorkomen van risicovol gedrag, waardoor micro-organismen zich kunnen vermenigvuldigen tot grote hoeveelheden.

Echter: het is bij ons schoon, wij werken schoon, maar we hebben geen ziekenhuis steriliteit.

Kinderopvang Het Vlinderhofje neemt de verantwoording om de medewerkers en ouders op de hoogte te stellen van dit Hygiëne & Schoonmaak protocol. Op deze manier schetsen wij een duidelijk beeld van de manier van werken binnen Het Vlinderhofje. Het is een dynamisch protocol wat regelmatig zal worden geëvalueerd en waar nodig veranderd en aangescherpt worden.

3 HYGIËNE

3.1 Handhygiëne

Ziektekiemen worden onder meer via de handen overgedragen. Een goede handhygiëne door groepsleiding, maar ook door de kinderen, is een van de meest effectieve manieren om besmettingen te voorkomen.

3.1.1 Wanneer handen wassen?

Voor:

- het aanraken en bereiden van voedsel
- het eten of het helpen bij eten
- wondverzorging

Na:

- hoesten, niezen en snuiten
- toilet gebruik/billen afvegen
- het verschonen van een kind
- contact met lichaamsvochten, zoals speeksel, snot, braaksel, ontlasting, wondvocht of bloed
- buiten spelen
- contact met vuil textiel
- contact met de afvalbak
- schoonmaak werkzaamheden
- iedere zichtbaren verontreiniging van de handen
- het dragen van wegwerphandschoenen*

*Draag altijd wegwerphandschoenen als er een kans bestaat dat je in aanraking komt met bloed of eventueel besmettelijk lichaamsvocht.

3.1.2 Handen wassen gaat als volgt

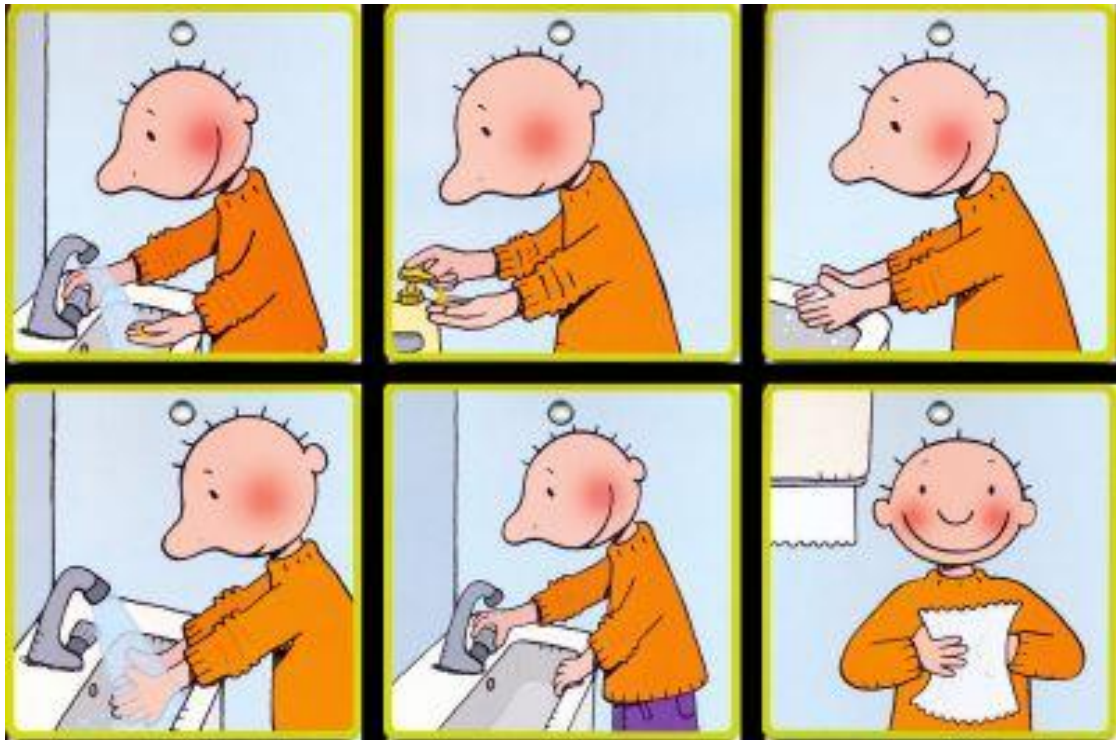
- Gebruik stromend en handwarm water
- Maak de handen nat en doe er vloeibare zeep op (ook de kinderen wassen hun handen met zeep)
- Wrijf de handen (gedurende 10 seconden) over elkaar en zorg ervoor dat water en zeep over de gehele handen worden verdeeld
- Let op de kritische punten: was ook de vingertoppen goed, tussen de vingers en vergeet de duimen niet
- Spoel de handen al wrijvend af onder stromend water, waarbij het water van de vingertoppen naar de pols stroomt.
- Droog de handen af met een schone droge handdoek.
Gebruik het liefst papieren handdoeken

Indien er geen papieren handdoeken maar katoenen handdoeken worden gebruikt, dienen deze minstens ieder dagdeel worden vervangen. Als handdoek vuil of nat is geworden, is tussentijds verschoonen noodzakelijk.

Eventueel gebruik van handentalcohol:

handen alcohol heeft geen reinigende werking en kan alleen gebruikt worden bij visueel schone handen.

De werkwijze met handentalcohol is als volgt: gebruik net zoveel handentalcohol als er in de holte van de handpalm past. Wrijf de handen hier helemaal mee in en laat vervolgens drogen aan de lucht.

(stappenplan Jules Handen wassen, www.mijnjules.be)

3.2 Persoonlijke verzorging pedagogisch medewerkers

- Zorg voor schone en goed wasbare kleding
- Zorg voor schone en verzorgde haren, draag lang haar bij voorkeur in een staart of opgestoken
- Kam of borstel haar niet in ruimte waar voeding wordt behandeld
- Gebruik geen sterk ruikende parfums of aftershaves
- Knip nagels bij voorkeur kort, zorg dat niet scherp zijn en gebruik liever geen kunstnagels (*onder lange nagels, kunstnagels en geschilderde of gebrokkelde nagellak kunnen micro-organismen zich hechten en vermeerderen*)
- Draag bij voorkeur geen hand- en armsieraden. Het dragen van ringen, polshorloges en armbanden bemoeilijkt goed handen wassen en geeft risico op verwondingen en eventuele besmetting indien er een infectieziekte is gesignaleerd.

3.2.1 Lotions en crèmes

Het gebruik van lotion of crème kan een middel zijn om uitdrogen van de huid als gevolg van handreiniging of -desinfectie tegen te gaan en wellicht ook om dermatitis als gevolg van het dragen van handschoenen te voorkomen. Er worden alleen lotions of crèmes gebruikt uit tubes of wegwerpflacons (geen potjes).

3.2.2 Wondjes

Wondvocht en bloed kunnen een besmettingsbron zijn.

- Was het wondje met water en desinfecteer met 70% alcohol.
- Zorg dat open wondjes altijd zijn afgedekt met een waterafstotende pleister.

3.2.3 Roken

Er mag niet gerookt worden binnen.

Buiten roken mag, maar niet in de buurt en uit het zicht van de kinderen.

3.3 Ziekte pedagogisch medewerker

Pedagogisch medewerkers zijn op de hoogte van de ziek- en herstelmeldingsprocedure. Raadpleeg een (arbo-) arts bij ziekteverschijnselen van besmettelijke aard, zoals diarree of huiduitslag. Deze beoordeelt of PM wel of niet mag blijven werken en onder welke voorwaarden. Hierbij wordt rekening gehouden met het risico van besmetting van anderen.

Deze afspraken gelden ook wanneer PM ziek van vakantie terug komen.

In sommige gevallen kan ook de GGD geraadpleegd worden.

Ziek personeelsleden worden niet ingeroosterd op het moment dat er besmettingsgevaar is voor de kinderen en collega's. Haar dienst wordt zo mogelijk opgevangen door een collega, anders door een invalkracht.

3.4 Hoest- en niesdiscipline voor kinderen en Pedagogisch medewerker

Ziektekiemen uit de neus, mond en keel kunnen zich op verschillende manieren verspreiden. Door hoesten en niezen worden ziektekiemen via onzichtbare speekseldeeltjes verspreid in de lucht.

Als deze vochtdruppeltjes door een ander worden ingeademd, nestelen de ziektekiemen zich bij deze persoon in de neus, mond, keel of longen met mogelijk ziekte tot gevolg.

Wanneer de hand voor de mond wordt gehouden, kan besmetting optreden via de handen. Een andere verspreidingsweg is via snot of slijm. Denk hierbij bijvoorbeeld aan een kind dat een snottebel wegveegt en met het vuile handje speelgoed vastpakt. Via het "besmette" speelgoed kan een ander kind op een later tijdstip besmet raken.

De volgende maatregelen gelden voor PM en dienen ook de kinderen aangeleerd te worden:

- Hoest of nies niet in de richting van een ander en of in de richting van voedsel
- Leer de kinderen het hoofd weg te draaien of het hoofd te buigen
- Houd tijdens het hoesten of niezen de hand of de binnenkant van de elleboog voor de mond
- Was de handen na hoesten, niezen of neus afvegen
- Voorkom snottebellen door de kinderen op tijd de neus af te laten vegen.

Niemand zal ontkennen dat het vrijwel onmogelijk is om kinderen na ieder kuchje de handen te laten wassen. Men maakt zelf een inschatting wanneer dit nodig is. Verder kan een goede taakverdeling, waarbij iemand die verkouden is en dus veelvuldig hoest, risico's beperken. Spreek bijvoorbeeld af dat een andere pedagogisch medewerker de bereiding van voeding voor zijn rekening neemt.

3.4.1 Zakdoeken

Bij het afvegen van de neus komen er ziektekiemen op de zakdoek en de handen. Hergebruikte zakdoeken zijn een onderschatte besmettingsbron. In een warme (broekzak) en vochtige omgeving gedijen micro-organismen goed. Bij hergebruik van de vuile zakdoek is er een reële kans dat besmetting via de handen wordt overgedragen.

- ❖ Gebruik dan ook altijd papieren zakdoeken of tissues en gooi die na gebruik weg!

3.5 Toilethygiëne

Ontlasting en urine kan ziektekiemen bevatten, waardoor handen en sanitair besmet kunnen raken. Besmetting van handen komt veel voor en daardoor eveneens besmetting van alle contactoppervlakken in de sanitaire ruimte. Dit zijn oppervlakken die na toiletbezoek met de handen worden aangeraakt. Denk hierbij bijvoorbeeld aan de spoelknop, de kraan, de handdoek- houder, de lichtschaakelaar of de deurkruk. Besmette oppervlakken kunnen fungeren als overdrachtsmedium. Op een later tijdstip kunnen langs deze weg overgebrachte ziektekiemen via hand/mondcontact infecties teweegbrengen.

Om risico's te beperken zijn de volgende zaken van belang:

- Sluit eventueel aanwezige deksel bij het doorspoelen om verneveling van water met bacteriën tegen te gaan
- Was de handen na toiletbezoek
- Gebruik vloeibare zeep en papieren handdoeken (*zie ook 3.1 Handhygiëne*)

3.5.1 Kinderen en toiletbezoek

Zolang kinderen nog niet zelfstandig naar het toilet kunnen gaan, moet er altijd iemand meegaan om de kinderen te helpen.

Aandachtspunten hierbij zijn:

- Er wordt gebruik gemaakt van een wc verkleiner en een opstapje voor de wc
- Leer kinderen op de wc te gaan zitten zonder de handen op de wc-pot te zetten
- Sluit eventueel aanwezige deksel bij het doorspoelen om verneveling van water met bacteriën tegen te gaan
- Neem geen speelgoed en dergelijke mee naar de WC
- Houd bij peuters toezicht, om te voorkomen dat peuters vergeten de handjes te wassen
- Er worden geen potjes gebruikt

3.6 Flessen en Fopspenen

3.6.1 Flessen

Hiervoor gelden de volgende afspraken:

- Flessen worden zelf 's ochtends meegenomen door de ouders en 's avonds weer terug mee naar huis. Ouders zijn dan ook zelf verantwoordelijk voor het uitkoken hiervan.
- Flessen die gebruikt worden omdat kinderen een eigen fles zijn vergeten worden van tevoren 10 min. uitgekookt en met een schone doek gedroogd (dit geldt dus alleen voor de flessen van het kinderdagverblijf).
- Flessen van Het Vlinderhofje zijn makkelijk te reinigen
- Flessen worden na gebruik nagespoeld met koud water en bewaard in de koelkast of omgekeerd op een schone theedoek.
Flessen zijn voorzien van naam van het kind, zodat flessen niet verwisseld kunnen worden.
- Flessen van kinderen tot 6 maanden worden nagebruik in de vaatwasser gereinigd op een lang programma.
- Reinig flesjes van oudere kinderen, die uitsluitend worden gebruikt voor melk vruchtensap of water, in een normale vaatwasmachine.

3.6.2 Fopspenen

Ook fopspenen worden zelf 's ochtends meegenomen door de ouders en 's avonds weer terug mee naar huis. Ouders zijn dan ook zelf verantwoordelijk voor de hygiëne en

veiligheid hiervan.

Fopspenen die gebruikt worden van Het Vlinderhofje, omdat kinderen hun eigen fopspeen vergeten is, worden van te voren 3 min. Uitgekookt.

Spenen worden terug gestopt in de bijpassende dopjes of bakjes en in de mandjes van de kinderen zelf gestopt. Kinderen hebben vaak allemaal een eigen herkenbare speen van een ander merk of met een ander printje. Als het voorkomt dat twee kinderen dezelfde speen hebben, wordt er aan ouders gevraagd de speen te labelen, of er de naam op te schrijven met watervaste stift.

Spenen (ook meegebrachte) worden voor gebruik gecontroleerd en indien ze kapot zijn worden deze niet meer gegeven aan de kinderen. Er zijn dan reserve spenen aanwezig.

3.7 Beddengoed, slaapzakken en knuffels

Het Vlinderhofje verzorgt het beddengoed van de bedjes. Ieder kind slaapt in een schoon opgemaakt bedje. Het beddengoed wordt aan het einde van de dag in de was gedaan. Wanneer op één dag meerdere kindjes gebruik maken van hetzelfde bedje, krijgt ieder kind eigen beddengoed. Het beddengoed wordt dan bewaard in het mandje (voorzien van naam) van het betreffende kind.

Zichtbaar vervuild beddengoed wordt direct verschoond.

Bovenstaande gelden ook voor slaapzakken en knuffels.

Knuffels en slaapzakken die mee genomen worden van thuis en/of blijven liggen, zijn de verantwoordelijkheid van de ouders/verzorgers zelf.

3.8 Tandens poetsen

Er worden geen tanden gepoetst bij Het Vlinderhofje. Dit laten we aan de ouders voor thuis over.

3.9 Hygiëne tijdens verschonen

Het verschonen van een baby/kind brengt risico's met zich mee vanwege het mogelijke contact met ontlasting/urine. Er is een aanzienlijke kans dat het kind, de verzorger of de omgeving besmet raakt met bacteriën.

3.9.1 Waar moet op gelet worden tijdens het verschonen?

- Verschonen gebeurt alleen in de verschoonruimte, hier is een watertappunt/kraan aanwezig
- Verschonen gebeurt dus strikt gescheiden van voedselbereiding
- Verschoon kinderen op een daarvoor bestemde ondergrond (verschoonkussen)
- Blijf altijd bij een kind tijdens de verschoningen
- Houd het vast bij het gebruik van het trapje

- Gooi luiers na gebruik direct in de daarvoor speciaal bestemde luieremmer
- Reinig het verschoonkussen na iedere verschoning
- Zorg dat de bekleding van het aankleedkussen goed te reinigen is
- Laat een kind niet alleen in de verschoonruimte, zo dat het kind niet:
  - Van de aankleedtafel af kan vallen
  - van het trapje af kan vallen
  - zonder toezicht op de aankleedtafel klautert
  - zich kan stoten tegen een rand van de aankleedtafel
  - bekneld kan komen te zitten onder de aankleedtafel
  - in het afvalbakje/medicijnkastje of in verschoonmaterialen kan snuffelen
  - geen kleine voorwerpen in zijn mond kan doen

3.9.2 Reiniging en vervanging verschoonkussen

- Maak een oplossing (van allesreiniger in water) in een fles of plantenspuit
- Spuit of giet de oplossing op een papieren- of wegwerpdoekje
- Droog het verschoonkussen na met een wegwerpdoek of een katoenen handdoek
- Vervang het aankleedkussen als het beschadigd is

3.9.3 Wanneer en hoe moet er gedesinfecteerd worden?

In principe is het niet nodig het verschoonkussen te desinfecteren, zorgvuldig huishoudelijk schoonmaken is voldoende.

Echter na vervuiling met bloed of bloederige diarree moet het verschoonkussen wel gedesinfecteerd worden.

Desinfecteren gebeurt dan op de volgende manier:

- Maak het verschoonkussen eerst huishoudelijk schoon
- Ontsmet het kussen daarna met alcohol 70%
- Laat de alcohol aan de lucht drogen.

3.9.4 Hygiëne maatregelen bij toedienen medicijnen

Zie: Protocol GVMH HVH (Protocol: Geneesmiddelen Verstrekkingen en Medisch Handelen bij Kinderopvang Het Vlinderhofje)

4 BINNENMILIEU

Het is van groot belang dat kinderen verblijven in ruimten met een gezond binnenmilieu. Een gezond binnenmilieu betekent dat de lucht schoon en fris is en weinig stofdeeltjes en micro-organismen bevat. Ook de temperatuur en de vochtigheid van de lucht mogen niet te laag of te hoog zijn. Een gezond binnenmilieu voorkomt dat kinderen onnodig ziek worden.

Hygiëne behoort uiteraard ook tot een gezond binnen milieu. Welke maatregelen Het Vlinderhofje hiervoor hanteert wordt beschreven in Hoofdstuk 3.

4.1 Ventilatie

Voldoende ventilatie is een voorwaarde voor een gezond binnenmilieu. Als een ruimte bedompt ruikt voor iemand die binnenkomt, is dat een indicatie dat de ventilatie onvoldoende is. Bij onvoldoende ventilatie kunnen de volgende klachten optreden: hoofdpijn, irritaties aan ogen of slijmvliezen en astmatische klachten. Doordat in slecht geventileerde ruimten onnodig veel ziektekiemen in de lucht aanwezig zijn, neemt ook de kans op infectieziekten toe. Om dit zo veel mogelijk te voorkomen zijn luchten en ventileren erg belangrijk en noodzakelijk.

Ventileren is het voortdurend verversen van lucht. Buitenlucht vervangt daarbij de binnenlucht die verontreinigd wordt door het continu vrijkomen van vocht, gassen, geurstoffen, micro-organismen en zwevende deeltjes microstof (vaak fijn stof genoemd).

Luchten is het in korte tijd verversen van alle verontreinigde binnenlucht door het wijd openzetten van ramen of deuren. Afhankelijk van de windsnelheid is minder dan een kwartier luchten meestal al voldoende om de lucht in een ruimte te verversen. Luchten levert maar een kortdurende verbetering van het binnenmilieu. In de meeste gevallen is de temperatuur binnen tien minuten weer op peil. Luchten is geen vervanging voor ventilatie.

4.1.1 Temperatuur- en vochtbeheersing

Wat er precies gebruikt wordt om de temperatuur en vocht beheersing te beïnvloeden verschilt per ruimte.

- Als er veel bewegingsspelletjes gedaan worden in de ruimte wordt er daarna altijd even gelucht
- In de groep- en slaapruiimte is een thermometer aanwezig
- Streef temperatuur in de leefruimtes is 20 graden
- Streef temperatuur in de slaapkamers is tussen de 15 en 18 graden
- Bij een temperatuur lager dan 17 graden wordt de verwarming (tijdelijk) iets hoger gezet
- Bij een temperatuur hoger dan 25 graden wordt de verwarming (tijdelijk) lager gezet worden ramen en deuren wijd opengezet om te luchten en/of worden er

ventilatoren ingezet. Ramen waar zon op schijnt zijn voorzien van zonwering of er wordt gebruikt gemaakt van parasols om te zorgen dat de zon niet teveel naar binnen schijnt en de ruimte niet teveel verwarmt

- Het temperatuurverschil in de verschillende ruimtes wordt beperkt. Een temperatuurverschil van hoger dan 5 graden is meestal niet gewenst. (Je kunt je alleen voorstellen dat de hitte bij de slaapkamers altijd prettig is als de temperatuur laag is, ook in de zomer)
- De luchtvochtigheid moet liggen tussen de 40 en 60%. Deze kan worden beïnvloed worden door extra ventileren en de hitte regelen van de temperatuur
- Controleer wekelijks de relatieve luchtvochtigheid in slaap- en groepsruimten, m.b.v. een hygrometer
- Als er oorzaken als lekkages zijn, die de luchtvochtigheid verhogen, wordt dit zo snel mogelijk opgelost

Wanneer in de zomer de temperatuur extreem warm is, worden de volgende extra maatregelen genomen:

- Doe overdag zo min mogelijk verlichting aan
- Doe de, indien aanwezig, zonneschermen bij binnenkomst in de groepsruimten naar beneden of dek de ramen af met lakens
- Zet alle indien aanwezig ventilatieroosters open en/of ventilatoren aan (schaf eventueel een mobiele airco aan)
- Zorg voor dwarsventilatie
- Maak sanitaire ruimtes extra schoon

4.1.2 Afspraken met betrekking tot ventileren en luchten

Het Vlinderhofje heeft een mechanisch ventilatie systeem. De jaarlijkse reiniging van het mechanische ventilatiesysteem is in een onderhoudscontract vastgelegd. Iedere 4 jaar wordt het mechanische ventilatie systeem gemeten en opnieuw ingeregeld. De resultaten worden genoteerd in een logboek. Filters van een het mechanische luchttoevoer worden gereinigd en vervangen conform instructies van de leverancier.

- Open tijdens het gebruik van de ruimten, altijd een luchttoevoer (raam op kiertje of ventilatieroosters).
- Lucht 's morgens vroeg de ruimte wanneer er 's nachts niet geventileerd wordt
- Lucht eventueel in pauzes of activiteiten buiten de ruimte indien er weinig geventileerd wordt
- Lucht de ruimte extra tijdens bewegingsspelletjes, het stofzuigen of het opmaken van bedjes
- Zorg ervoor dat de ventilatievoorzieningen goed werken, maandelijks controleren en per 3 maanden gereinigd worden
- Zorg voor periodiek onderhoud van mechanische ventilatie en voor het reinigen van ventilatieroosters
- Gebruik lijm en verf op waterbasis, lucht extra
- Gebruik geen spuitbussen in het bijzijn van kinderen

- Het is verboden te roken in en rondom het gehele gebouw
- Er worden geen sterk geurende producten, bloemen of planten gebruikt
- Wanneer er wel sterk geurende producten, bloemen of planten gebruikt worden i.v.m. een activiteit (bijv. hyacint of bij zintuiglijke (ruiken) spelletjes en/of activiteiten) wordt deze verwijderd wanneer dit overlast of een allergische reactie veroorzaakt
- Er worden geen wasbenzine, terpentine, verfabijtmiddelen of andere chemicaliën met oplosmiddelen gebruikt
- Er wordt geen verf, vlekkenwater of boenwas gebruikt waar kinderen bij zijn
- Er wordt extra geventileerd tijdens het branden van waxinelichtjes, kaarsen, wierook, olie, gel, enz.
- Er wordt stofvrij schoolkrijt gebruikt
- Schoolborden worden met een vochtige doek schoongemaakt

4.1.3 Allergenen, stoffigheid en bevuilding

Voorwerpen van textiel zoals vloerkleden, gordijnen, matrassen, boxkleden en gestoffeerd meubilair vormen een belangrijke bron van allergenen. Allergenen zijn stoffen die een allergische reactie kunnen veroorzaken zoals astma of allergisch eczeem. Soms zijn kinderen overgevoelig voor allergenen, vooral van huisstofmijten en huisdieren, maar ook wel voor huidschilfers van andere mensen. Allergenen zijn vooral schadelijk voor kinderen die een allergie hebben. Maar gezonde kinderen kunnen door contact met allergenen allergieën ontwikkelen.

Huisdieren zijn niet binnen aanwezig bij Het Vlinderhofje. Maar hun allergenen worden verspreid via de kleding van mensen die thuis huisdieren hebben. Ook komen allergenen binnen via tweedehands spullen (denk aan banken of knuffels) uit huizen met huisdieren. Daarnaast kunnen allergenen, afkomstig van bomen rondom het kindercentrum of planten in de groepsruimten, voor klachten zorgen.

Ook werkzaamheden en activiteiten kunnen veel stof doen opwaaien. Zwevende stofdeeltjes vormen een risico voor de gezondheid (luchtwegklachten bijvoorbeeld), meer nog dan een zichtbaar laagje stof of een stofnest.

Tref hiervoor de volgende maatregelen:

- Er worden geen 2^e hands spullen aangeschaft
- Er worden alleen stoffen speelgoed, vloerkleden, dekens e.d. aangeschaft die minimaal op 40 graden gewassen kunnen worden
- Er worden alleen kortpolige vloerkleden gebruikt
- Textiel wordt op minimaal 40°C gewassen
- De vloer en het meubilair wordt dagelijks gereinigd
- Er wordt zo veel mogelijk gebruik gemaakt van speelgoed dat gemaakt is van stoffen die geen allergische reactie oproepen, zoals plastic en hout

- In de groepsruimtes zijn geen planten en/of bloemen
- Droogbloemen, knutselwerken en dergelijke die niet gereinigd worden, worden na een maand verwijderd
- De inrichting van de ruimten moet zo zijn dat deze makkelijk schoon te houden is en er geen stofnesten kunnen ontstaan
- Meubilair wordt verplaatst als er stofnesten worden ontdekt
- Gebruik een natte spons in plaats van een droge wisser, hierdoor wordt voorkomen dat stof in de ruimte (lucht) terechtkomt
- Laat de spons na gebruik drogen
- Eventueel aanwezige houten of rieten onderzetters worden vervanger (i.v.m. schimmelvorming)

Er wordt schoongemaakt middels een schoonmaakschema.

4.1.4 Geluids- of insectenoverlast

Soms is er lawaai buiten, maar dat is veelal kortdurend (en vaak nog interessant ook): vliegtuig, helikopter, brommer, grasmaaier, muziek, vuilnisman, vrachtwagen, tractors, ziekenauto, brandweer, politie et cetera.

Indien er luidruchtige werkzaamheden plaats moeten gaan vinden, worden zo gepland dat geluidsoverlast voorkomen zal worden. Indien dit niet mogelijk is zullen er passende maatregelen genomen worden, zoals tijdelijk in een andere ruimte verblijven.

Indien er sprake is van overlast veroorzaakt door insecten, wordt een hor voor raam of deur geplaatst om deze te weren. Bij overlast van vliegen wordt een vliegenlamp gemonteerd op de plaats waar vliegen het gebouw binnen komen.

4.1.5 Binnen zand- en water tafel

In de groep staat een bak waar zand of water ingedaan kan worden, waar de kinderen mee kunnen spelen. De volgende afspraken worden toegepast wanneer er mee gespeeld wordt:

- Kinderen spelen onder toezicht met zand en/of water
- Kinderen mogen niet in de bak klimmen
- Het zand moet minimaal 4x per jaar verschoon worden
- Zand blijft in de bak en wordt niet mee gelopen door de groepsruimte
- Na gebruik direct om de bak vegen of stofzuigen
- Het zand eventueel iets bevochtigen om stuiven te voorkomen
- Water wordt na het spelen er direct uit gehaald
- Grond goed droog houden tijdens het spelen, leg eventueel wat handdoeken om de bak heen
- Na het spelen zorgen dat de grond goed droog is

- Na het spelen met zand of water goed de handen wassen van de kinderen

5 SCHOONMAKEN

Door efficiënt te reinigen worden de meeste micro-organismen verwijderd. Na verwijdering van vuil is de voedingsbodem weg, zodat de kans op groei van micro-organismen afneemt. Dwarrelende stofdeeltjes kunnen ademhalingsmoeilijkheden opleveren bij astmapatiënten. Door goed schoonmaken wordt het aantal stofdeeltjes verlaagd.

In een normale situatie is goed en regelmatig reinigen voldoende om besmettingsrisico's tot een aanvaardbaar niveau te beperken. De frequentie waarmee gereinigd moet worden is afhankelijk van de snelheid en de mate van vervuiling van de verschillende ruimten.

Voor reinigen gelden de volgende principes:

- Verwijder zichtbare verontreinigingen direct
- Reinig oppervlakken, hulpmiddelen en materialen periodiek omdat ze door gebruik onzichtbaar besmet kunnen raken. Zie hiervoor het schoonmaakschema.

5.1 Schoonmaakmethoden

5.1.1 Droog schoonmaken

- ❖ Stof afnemen

Gebruik hiervoor een vochtige doek. Zo wordt voorkomen dat stof in de lucht gaat dwarrelen.

- ❖ Stofwissen

Dit is het schoonmaken van een gladde vloer met een stofwisapparaat en een stofbindende wegwerpdoek. Hiermee worden stof en losliggend vuil verwijderd.

- ❖ Stofzuigen

Stofzuigen is ideaal voor het schoonmaken van tapijt. Het nadeel van stofzuigen is dat zeer fijne stofdeeltjes via de uitgeblazen lucht in de ruimte terecht komen. Zuig wanneer kinderen er niet zijn, tenzij de stofzuiger van een speciaal filter is voorzien. Ventileer altijd tijdens het stofzuigen.

5.1.2 Nat schoonmaken

- ❖ Maak meubilair en voorwerpen schoon met een sopje van een huishoudelijk schoonmaakmiddel (allesreiniger)
- ❖ Maak vloeren schoon met een dweil of een mop (dweil aan een stok)

5.1.3 Aandachtspunten reinigen

- Gebruik schoon materiaal (schone doeken, schone wisser etc.)
- Maak eerst droog schoon. Werk hierbij altijd van schoon naar vuil en van hoog naar laag
- Zorg voor een juiste dosering van schoonmaakmiddelen
- Zichtbaar vervuild sopwater moet tussendoor verversst worden
- Reinig schoonmaakmaterialen na gebruik. Was doeken op 60°C en laat het schoonmaakmateriaal aan de lucht drogen. Laat nooit natte sopdoeken en dweilen in emmers achterom uitgroei van bacteriën te voorkomen
- Vervang het filter van de stofzuiger volgens het voorschrift van de fabrikant
- Bij reinigen is een goede volgorde van cruciaal belang. Werk altijd van schoon naar vuil. Start bijvoorbeeld in de slaapruijnte, poets dan de groepsruimte en eindig in de sanitaire ruimte
- Wanneer een vloer met een bezem wordt geveegd wervelt stof op. Het (fijn) stof daalt op een later tijdstip weer neer in de ruimte. Vegen is zodoende weinig efficiënt. Beperk daarom het gebruik van een bezem in kindercentra en gebruik in plaats daarvan een vochtige dweil
- Besteed extra aandacht aan het reinigen van handcontactpunten, zoals kranen, lichtknopjes, deurkrukken en doorspoelknoppen. Via deze oppervlakken kunnen ziektekiemen makkelijk worden overgedragen
- Reinig op een moment dat er geen kinderen aanwezig zijn. Bijvoorbeeld voor zij gebracht zijn, nadat zij opgehaald zijn, of terwijl zij in bed liggen. Hiermee voorkomen wij dat een kind in contact komt met schoonmaakmiddelen tijdens schoonmaak en dat kinderen op een gladde vloer lopen waarop zij kunnen uitglijden
- Berg schoonmaakmiddelen, toiletartikelen, alcohol en lotions altijd buiten bereik van kinderen op. Minimaal op 1,50 meter hoogte of in een gesloten kast/ruimte
- Leeg prullenbakken minimaal 1x per dag, aan het einde van de dag
- Binnen en buiten speelgoed wordt van elkaar gescheiden gehouden
- Speelgoed wordt niet bij schadelijke stoffen, zoals schoonmaakmiddelen, bewaard

5.1.4 Desinfecteren van materialen

In situaties waarbij een verhoogd risico op besmetting aanwezig is, moet er gedesinfecteerd worden.

Dit gebeurt op de volgende momenten:

- Desinfecteer als een oppervlak met bloed (bijvoorbeeld uit bloedneus of wondjes) verontreinigd is
- Desinfecteer als een oppervlak is verontreinigd met bloederige diarree of braaksel;
- Desinfecteer in bijzondere situaties (zoals bij een epidemie) op advies van de GGD

5.1.4.1 Alcohol 70%

- Desinfecteer oppervlakken kleiner dan $\frac{1}{2}$ m², zoals een aankleedkussen, speelgoed of de thermometer, die met bloed of bloederige diarree of braaksel zijn bevuild, met alcohol 70%
- Desinfecteer alleen na goede reiniging
- Laat het oppervlak na desinfecteren aan de lucht drogen

5.1.4.2 Chloortabletten

- Desinfecteer grotere oppervlakken die met bloed of bloederige diarree of braaksel zijn bevuild, met een chlooroplossing (chloortabletten)
- Desinfecteer alleen na goede reiniging
- Laat het oppervlak na desinfecteren aan de lucht drogen

De gewenste dosering bij het gebruik van chloortabletten is afhankelijk van het type ziektekiem dat bestreden moet worden. Gebruik chloortabletten daarom alleen na overleg met de GGD.

5.1.4.3 Overig

Huishoudchlor (bleekwater) mag niet worden gebruikt om te desinfecteren. Huishoudchlor is instabiel qua samenstelling en leidt niet tot adequaat desinfecteren. Bovendien is het middel niet toegelaten als desinfecteermiddel.

Gebruik alleen wettelijk toegelaten desinfecteermiddelen. Middelen zoals Dettol en lysol mogen niet voor desinfecteren van oppervlakken worden gebruikt, omdat ze niet (meer) wettelijk zijn toegelaten voor desinfecteren.

Bijlage 1

Schoonmaakschema

Toelichting op het schoonmaakschema:

- ❖ Bij visuele verontreiniging met een lichaamsvocht: altijd, direct, met een allesreiniger huishoudelijk reinigen
- ❖ In situaties waarin met mogelijk besmet materiaal (bloed en alle ect. met zichtbare bloedbijmenging) is gemorst: desinfecteren. Dit geldt voor alle ruimten.
- ❖ Laat desinfecteren altijd voorafgaan door huishoudelijke reiniging. Indien desinfecteren noodzakelijk is, verdient thermische desinfecteren door middel van een afwasmachine de voorkeur.
- ❖ Voor artikelen die niet bestand zijn tegen hoge temperaturen, en oppervlakken voor chemische desinfecteren kiezen.
- ❖ Het schoonmaakschema kan aangepast worden naar intensiteit van het gebruik.

Verklaring afkortingen:

NR = nat reinigen

DR = droog reinigen

S = stofzuigen

SA = stof afnemen

SR = sanitair reinigen

D = desinfecteren

M = machinaal wassen

Wat	Aanbevolen frequentie				Methode	Extra opmerkingen
	dagelijks	wekelijks	maandelijks	anders		
Sanitair + verschoon ruimte						
Handdoek				Ieder dagdeel	M 60 gr.	
Verschoonkussen				Na ieder gebruik		

Verschoontafel	X				NR	
Wastafel, kraan, zeepompje	X				NR	Wastafel bevind zich in de hal tegenover het
Toilet + verkleiner	X			Na ieder dagdeel	SR	
Trekker/ doerspoeelknop	X				NR	
Houder toiletpapier	X				NR	
Deurklinken	X				NR	
Licht knopje	X				NR	
Vloer	X				NR	
Wand en tegels		X			NR	
Deuren		X			NR	
Afvalbak		X			NR	Dagelijks legen
Leidingbuis		X			NR	
Thermometer				Na ieder gebruik		

Wat	Aanbevolen frequentie				Methode	Extra opmerkingen
	dagelijks	wekelijks	maandelijks	anders		
Verblijfsruimte						
Thee, hand en vaatdoeken				Ieder dagdeel	M 60 gr.	
Speel-, werkvlakken en meubilair	X				NR	Tenminste 1x p.d. na het eten nat afnemen

Vloerkleed	X				S	1x p.j. wassen of chemisch reinigen
Vloermatten	X		*X		S+*NT	
Vloer (glad)	X				S+NT	Mors vlekken direct verwijderen
Boxkleed		X			M 60 gr.	
Box		X			NR	
Banken en stoelen zithoek		X			S	Na spugen, of andere vocht vochtig reinigen
Vloer		X			NR	
Deuren & deur klinken		X			NR	
Licht schakelaars		X			NR	
Vensterbanken		X			NR	
Afvalbakken		X			NR	Dagelijks legen (eind vd dag)
Kast: binnen reikhoogte		X			NR	
Telefoon		X			NR	
Gordijnen				2x per jaar	M	
Kast: buiten reikhoogte				4x per jaar	NR	
Wanden tot 1,20m= kinderhoogte		X			NR	
Wanden boven 1,20m				4x per jaar	DR	Evt. stofdraden met ragebol
Plafond				4x per jaar	DR	Evt. stofdraden met ragebol
Ramen				4x per jaar	NR	

Radiotoren				4x per jaar	S+NR	

Wat	Aanbevolen frequentie				Methode	Extra opmerkingen
	dagelijks	wekelijks	maandelijks	anders		
Speelmateriaal						
Speelgoed baby's, in de mond	X				NR	Wanneer zieke kinderen er mee gespeeld hebben, reinigen
Speelgoed niet in de mond			X	Bij zichtbare verontreiniging direct	NR	Wanneer zieke kinderen er mee gespeeld hebben, reinigen
Opbergbakken speelgoed			X		NR	Wanneer zieke kinderen er mee gespeeld hebben, reinigen
Knuffel beesten			X	Eigen knuffels = Verantwoordelijkheid van ouders/ verzorgers	M 60 gr.	Wanneer zieke kinderen er mee gespeeld hebben, direct wassen
Verkleed kleren			X		M 40 gr.	Wanneer zieke kinderen er mee gespeeld hebben, direct wassen
Zand-, water tafel				Zand niet langer dan 3		Water na gebruik eruit halen
Buitenspeelgoed				4x per jaar		Buitenspeelgoed komt net binnen

Wat	Aanbevolen frequentie	Methode	Extra
-----	-----------------------	---------	-------

Slaapkamer						opmerkingen
	dagelijks	wekelijks	maandelijks	anders		
Beddengoed/ slaapzakken				Per kind, per dag	M 60 gr.	Eigen meegebrachte slaapzakken = verantwoordelijk- heid van de ouders/verzorgers
Vloer	X				S+NR	
Deurklinken	X				NR	
Deur		X			NR	
Wanden tot 1,20m= kinderhoogte		X			NR	
Bedjes			X		NR	
Kast			X		NR	
Dekens/dekbedjes				4x per jaar	M 60 gr.	
Wanden boven 1,20m				4x per jaar	DR	Evt. stofdraden met ragebol
Plafond				4x per jaar	DR	Evt. stofdraden met ragebol
Ramen				4x per jaar	NR	

Wat	Aanbevolen frequentie	Methode	Extra
------------	------------------------------	----------------	--------------

Keuken						opmerkingen
	dagelijks	wekelijks	maandelijks	anders		
Deurklinken/ Handgrepen/ Licht schakelaars	X				NR	
Vloeren	X				S+NR	
Aanrecht / wasbak	X				NR	Na gebruik schoon achterlaten
Magnetron/oven				Na ieder gebruik	NR	
Keukenmaterialen/ snijplank				Na ieder gebruik		In de vaatwasser
Kasten			X		NR	
Koelkast				1x per 2 weken	NR	Materialen schoon weg zetten. Morsvlekken direct
Vaatwasser				Tenminste 2x per jaar		
Afzuigkap						Volgens gebruik aanwijzing

Wat	Aanbevolen frequentie				Methode	Extra opmerkingen
Gang/berging						
	dagelijks	wekelijks	maandelijks	anders		

Deurmat	X				S	
Vloeren	X				S+NR	
Deuren/deurklinken		X			NR	
Kasten / Wand planken		X			NR	
Kapstok haakjes			X		NR	
Wanden				4x per jaar	DR/NR	Evt. stofdraden met ragebol
Ramen				4x per jaar		

Wat	Aanbevolen frequentie				Methode	Extra opmerkingen
	dagelijks	wekelijks	maandelijks	anders		
Buitenruimte						
Zand in de zandbak				Bij gebruik		Zandbak afdekken Controleren voor gebruik 1x p.j. aanvullen 1x per 2 jaar nieuw zand
Buitenspeelgoed				Zo nodig	NR	Bij zichtbare verontreiniging schoonmaken
Glijbaan/ speeltoestel				Zo nodig	NR	Bij zichtbare verontreiniging Blijven controle op eventuele mos vorming

Wat	Aanbevolen frequentie				Methode	Extra opmerkingen
	dagelijks	wekelijks	maandelijks	anders		
Schoonmaakmaterialen						
werkkast			4x p.j.		NR	En bij zichtbare verontreiniging
Mop/dweil doeken	X				M 60 gr.	Vervangen bij 1 slijttage
Emmers	X				NR	Na gebruik schoon weg zetten
Stofzuiger				Volgens gebruiksaanwijzig	Zakken wisselen indien vol	Filters vervangen indien nodig
Wasmachine				Volgens gebruiksaanwijzig		En bij zichtbare verontreiniging
Droger				Volgens gebruiksaanwijzig		En bij zichtbare verontreiniging